

УДК 351.851:[378.014.6](477)

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313.2019.7.20>**Вадим Уложенко,**

старший викладач кафедри фінансового права

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Україна черговий раз проголосила про намір стати державою з сильною економікою та передовими інноваціями. Як відомо, в сучасному світі одним з головних інструментів економічного і соціального розвитку суспільства, яке прагне зростання на інноваційних засадах, є вища освіта. Тому побудова національної економіки як інноваційної безпосередньо залежить від якості освіти в країні, а в частині продукування інновацій – від якості вищої освіти. Саме тому якість вищої освіти має увійти до пріоритетів державної політики. Питання формування правових засад реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні ще недостатньо вивчені науковцями, проте активно обговорюються представниками закладів вищої освіти, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, у Міністерстві освіти і науки України, Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти. Тому видається актуальним проведення аналізу правових аспектів реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні. У статті досліджено становлення правових засад реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні впродовж 1991–2019 рр. Визначена участь Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, закладів вищої освіти, наукових установ, здобувачів вищої освіти, роботодавців в реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти. Наголошено на особливій ролі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти в системі забезпечення якості вищої освіти та в системі управління у сфері вищої освіти. На основі проведеного дослідження обґрунтовано розуміння поняття «державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти» як головного складника державної політики у сфері вищої освіти, систематизовані органи та інші суб'єкти, які залучені до її реалізації, сформульовані висновки та пропозиції щодо удосконалення відповідного законодавства.

Ключові слова: вища освіта, якість вищої освіти, якість освітньої діяльності, Закон України «Про вищу освіту» 2014 р., державна політика у сфері вищої освіти, державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

Постановка проблеми. У 2015 р. Україна вкотре поставила перед собою амбітну мету стати державою з сильною економікою та передовими інноваціями [1]. Однак за Індексом глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI), за допомогою якого Всесвітній економічний форум вимірює готовність країн до четвертої промислової революції, наша країна у 2018 р. посіла лише 83-тє місце серед 140 країн (хоча й покращила свій результат порівняно з 2017 р., піднявшись з 89-ї позиції з-поміж 135 країн на шість щаблів). Зважаючи на зміну методології розрахунку GCI, ми не будемо заглиблюватися в питання коректності порівняння нинішнього рейтингового місця України з результатами попередніх років, проте зазначимо наступне: для визначення GCI кожну країну оцінюють за 12-ма основними компонентами, які охоплюють 98 індикаторів. Серед них є компонент,

9 індикаторів якого оцінюють рівень знань та вмінь, за яким Україна посідає 46-те місце (Pillar 6 “Skills”) [2, с. 575]. Без сумніву, GCI красномовно доводить, що побудова інноваційної економіки на пряму залежить від якості освіти в країні, а в частині продукування інновацій – від якості вищої освіти. Саме тому якість вищої освіти має посісти чільне місце серед пріоритетів державної політики України.

Аналіз останніх публікацій дозволяє зробити висновок про те, що питання формування правових засад реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні юристами-науковцями ще недостатньо вивчені, переважно їх увага сфокусована на окремих правових аспектах забезпечення якості вищої освіти (С. Кушнір, М. Легенький, О. Мельничук, І. Орловська, І. Шаркова та інші). Водночас спостерігається поживлення в обговоренні цієї проблематики

представниками закладів вищої освіти (далі – ЗВО), здобувачами вищої освіти, роботодавцями, у Міністерстві освіти і науки України (далі – МОН України), Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО), що, зокрема, пояснюється довгоочікуваним початком роботи НАЗЯВО, якому надалі належить реалізувати державну політику у сфері забезпечення якості вищої освіти в Україні. В контексті зазначеного вивчення цих питань видається актуальним.

Метою статті є аналіз становлення правових засад реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти як складника державної політики у сфері вищої освіти та обґрунтування висновків і пропозицій щодо удосконалення відповідного галузевого законодавства.

Виклад основного матеріалу. Як показує аналіз об'єктивності взаємозв'язку «якісна вища освіта – інноваційний розвиток економіки», комплексне правове забезпечення його реалізації в Україні відбулося не відразу. Правові засади державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти поступово закладалися в програмних документах, що визначають принципи стратегічного розвитку вищої освіти в Україні, її відповідних законодавчих актах. Так, в Державній національній програмі «Освіта» («Україна ХХІ століття») 1993 р. [3] до основних напрямів реформування вищої освіти було включено «розроблення системи діагностики якості освіти та системи тестів для визначення відповідності рівня освіти державним стандартам». Майже через десять років у Національній доктрині розвитку освіти 2002 р. [4] якість освіти визнано національним пріоритетом, її постійне підвищення віднесено до пріоритетних напрямів державної політики у сфері освіти, держава зобов'язалася забезпечувати якість освітніх послуг та підтримувати розвиток системи моніторингу якості освіти на усіх її рівнях. І не менш важливе – рівень якості освіти має визначатися на основі державних стандартів освіти та громадської оцінки освітніх послуг, а державна політика у сфері освіти – прагнути зростання ролі органів місцевого самоврядування, громадських організацій, фондів, засобів масової інформації та інших осіб, зацікавлених в оцінці якості освітніх послуг.

Розроблення сучасної Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [5], як зазначається в тексті документа, зумовлено нагальністю докорінних змін задля підвищення якості освіти, її здатності конкурувати в нових економічних

і соціокультурних умовах та прискоренням інтеграції України у міжнародний освітній простір. Якісна освіта визнана необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства. Водночас в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року наголошується на недосконалості системи національного моніторингу та оцінювання якості освіти (напрямам розв'язання цієї проблеми присвячено окремий Розділ VII) та необхідності створення гнучкої, цілеспрямованої, ефективної системи державно-громадського управління освітою, яка здатна забезпечувати інтенсивний розвиток та якість освіти, її спрямованість на задоволення потреб держави і особистості.

Незважаючи на поступову позитивну динаміку в модернізації уявлень про важливість забезпечення якості освіти, у тому числі й вищої, без сумніву, першочергове значення для реалізації означеної проблеми мають відповідні законодавчі норми, адже згідно з ч. 1 ст. 92 Конституції України засади регулювання освіти визначаються виключно законами України. Так, у Законі України «Про освіту» 1991 р. [6] (втратив чинність) питання забезпечення якості освіти фрагментарно отримали розвиток лише завдяки прийняттю у 2014 р. нової редакції Закону України «Про вищу освіту» [7], в якому в контексті його предмета регулювання, в окремому Розділі V вперше визначена система забезпечення якості вищої освіти, побудова якої є необхідною для подальшої інтеграції України до Європейського простору вищої освіти, активізації співробітництва з ЄС у сфері вищої освіти, зокрема, щодо підвищення її якості згідно зі ст. 431 Угоди про асоціацію 2014 р. [8].

Нині, відповідно до ч. 1 ст. 5 нової редакції Закону України «Про освіту» 2017 р. [9], освіта нарешті на законодавчому рівні визнана «державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства», а серед засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності названі: забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності, державно-громадське управління та партнерство (ст. 6). Водночас в законах України «Про вищу освіту» 2002 р. [10] та 2014 р. в схожій редакції визначено, що одним зі шляхів забезпечення формування і реалізації державної політики у сфері вищої освіти є збереження і розвиток системи вищої освіти та підвищення якості вищої освіти (ст. 3). Проте у Законі України «Про вищу освіту» 2014 р. запропоновано новий механізм реалізації поставленого завдання

щодо забезпечення якості вищої освіти – через створення системи забезпечення якості вищої освіти на чолі зі спеціалізованою інституцією – НАЗЯВО.

На наш погляд, ефективність та результативність будь-якої державної політики насамперед зумовлюється розумінням змісту кінцевої мети, у даному випадку це «якість вищої освіти». Зважаючи на це, видається доцільним проаналізувати зміни у законодавчому підході до розуміння змісту понять «якість освіти» та «якість вищої освіти» на основі законів України «Про освіту» 1991 р., 2017 р. та «Про вищу освіту» 2002 р., 2014 р. (див. табл. 1).

Як видно з наведених у табл. 1 дефініцій, станом на 28.09.2017 р., із набранням чинності новою редакцією Закону України «Про освіту» в законодавстві про освіту та про вищу освіту нарешті з'явилось нове розуміння понять «якість освіти» і «якість вищої освіти» однакового конкретного змісту, що є важливим для запровадження дієвої системи забезпечення та оцінювання якості вищої освіти, яка виступатиме рушієм реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти.

Як уже зазначалося, в сучасному законодавстві України про вищу освіту визначені правові засади започаткування системи забезпечення якості вищої освіти, яка містить системи внутрішнього (на рівні ЗВО) і зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти та систему забезпечення якості діяльності НАЗЯВО і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти. Нарешті з третьої спроби створена центральна спеціалізова-

на інституція цієї системи – НАЗЯВО як постійно діючий колегіальний орган (Розпорядженням № 1063-р від 27.12.2018 р. Кабінет Міністрів України (далі – КМУ) затвердив його новий склад, а Розпорядженням № 71-р від 13.02.2019 р. – призначив голову НАЗЯВО), що уповноважений реалізовувати державну політику у сфері забезпечення якості вищої освіти спільно з іншими суб'єктами, визначеними законодавством.

Варто уточнити, що у попередні роки питаннями якості вищої освіти опікувалося МОН України, підпорядковані йому інституції та галузеві державні органи, до сфери управління яких належать ЗВО, складаючи в сукупності централізовану систему державного управління у сфері вищої освіти, у тому числі щодо забезпечення її якості. Водночас цікавим може видатися наступне спостереження: в повноваженнях МОН України, визначених у Законі України «Про вищу освіту» 2002 р., на відміну від повноважень міністерств (відомств), у підпорядкуванні яких знаходяться ЗВО, відсутні згадки про поняття «якість вищої освіти» за його наявності серед основних термінів у ст. 1, хоча зрозуміло, що діяльність галузевого міністерства загалом спрямована на її забезпечення.

Відтепер, з появою НАЗЯВО, а надалі й незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, залученням до оцінювання якості вищої освіти споживачів освітніх послуг – здобувачів вищої освіти та організацій роботодавців завдяки їх членству в НАЗЯВО закладаються основи для створення системи державно-громадського управління якістю вищої освіти. До суб'єктів, які залучаються до реалізації державної політики у

Таблиця 1

Порівняльний аналіз розуміння базових понять в законодавстві

Закон України «Про освіту» 1991 р. (втратив чинність)	Закон України «Про освіту» 2017 р. (набув чинності 28.09.2017 р.)
Визначення поняття «якість освіти» закон не містить	Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг (ст. 1).
Закон України «Про вищу освіту» 2002 р. (втратив чинність)	Закон України «Про вищу освіту» 2014 р., в першій редакції
Якість вищої освіти – сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства (ст. 1).	Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти (ст. 1).
	Закон України «Про вищу освіту» 2014 р., в чинній редакції
	Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг (ст. 1).

сфері забезпечення якості вищої освіти, належать ЗВО усіх форм власності (наукові установи), адже здійснення підготовки здобувачів вищої освіти передбачає створення ними системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. ЗВО, Національна академія наук України (далі – НАН України) та п'ять національних галузевих академій наук також причетні до реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти через своїх представників в НАЗЯВО. Крім того, згідно зі ст. 12 Закону України «Про вищу освіту» 2014 р., до системи управління у сфері вищої освіти, а отже, й управління її якістю належить КМУ, який через систему органів виконавчої влади забезпечує реалізацію державної політики у сфері вищої освіти. Таким чином, в чинному галузевому законодавстві закладено основи для реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти на засадах державно-громадського управління та партнерства з елементами децентралізації.

На підставі ст. ст. 13, 18 Закону України «Про вищу освіту» 2014 р. в табл. 2 наведені повноваження МОН України, галузевих державних органів, до сфери управління яких належать ЗВО та НАЗЯВО, які, на нашу думку, безпосередньо стосуються реалізації

державної політики у сфері вищої освіти та забезпечення її якості.

Як видно з табл. 2, повноваження МОН України спрямовані на його участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері вищої освіти, у тому числі щодо забезпечення її якості. Однак головним суб'єктом реалізації цього складника державної політики у сфері вищої освіти є новий спеціально створений орган – НАЗЯВО, а основним його засобом – акредитація. Загалом, як виходить зі ст. ст. 12, 16-18 Закону України «Про вищу освіту» 2014 р., НАЗЯВО має відігравати особливу роль в системі забезпечення якості вищої освіти та в системі управління у сфері вищої освіти. Водночас зазначимо, що за галузевими державними органами, до сфери управління яких належать ЗВО, в Законі України «Про вищу освіту» 2014 р. залишилися повноваження щодо аналізу якості освітньої діяльності підпорядкованих їм ЗВО, а отже, й щодо забезпечення якості вищої освіти, передбачені ще Законом України «Про вищу освіту» 2002 р. Звісно, за належної якості освітньої діяльності ЗВО рівень якості вищої освіти має бути адекватним вимогам, що встановлені законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надан-

Таблиця 2

Основні повноваження МОН України, галузевих державних органів, до сфери управління яких належать ЗВО та НАЗЯВО, щодо реалізації державної політики у сфері вищої освіти та забезпечення її якості

Закон України «Про вищу освіту» 2014 р. (чинна редакція)	
МОН України (ст. 13):	НАЗЯВО (ст. 18):
<p>1) розробляє стратегію та програми розвитку вищої освіти і подає їх на затвердження КМУ;</p> <p>2) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, підготовки фахівців з вищою освітою;</p> <p>9) здійснює ліцензування освітньої діяльності у сфері вищої освіти та контроль за дотриманням вимог ліцензійних умов відповідно до законодавства;</p> <p>16) розробляє та затверджує стандарти вищої освіти та стандарти освітньої діяльності за погодженням із НАЗЯВО, оприлюднює їх на своєму офіційному вебсайті;</p> <p>20) видає нормативно-правові акти з питань вищої освіти у випадках, передбачених цим Законом;</p> <p>21) за поданням НАЗЯВО затверджує положення про акредитацію освітніх програм та порядок проведення інституційної акредитації;</p> <p>22) розробляє ліцензійні умови провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та подає їх на затвердження КМУ.</p>	<p>1) формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм і подає його на затвердження МОН України;</p> <p>2) аналізує якість освітньої діяльності ЗВО;</p> <p>3) проводить інституційну акредитацію;</p> <p>6) проводить акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;</p> <p>7) формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, ЗВО України, за якими можуть визначатися рейтинги ЗВО України;</p> <p>9) розробляє положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад (спеціалізованих рад з присудження ступеня доктора мистецтва) та подає його на затвердження МОН України, акредитує спеціалізовані вчені ради (спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) та контролює їх діяльність;</p> <p>10) акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, веде їх реєстр.</p>
Державні органи, до сфери управління яких належать ЗВО (ст. 13):	
<p>1) беруть участь у реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, професійної підготовки фахівців; у ліцензуванні освітньої діяльності, що провадиться ЗВО;</p> <p>5) аналізують якість освітньої діяльності закладів вищої освіти, що належать до сфери їх управління.</p>	

ня освітніх послуг. Оскільки питання щодо запровадження єдиного підходу до підпорядкування державних ЗВО МОН України залишилося невирішеним, надання окремих повноважень щодо реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти міністерствам (відомствам), до сфери управління яких належать ЗВО, видається логічним, особливо зважаючи на їх чисельність. Так, за даними Державної служби статистики України, станом на 2016–2017 навчальний рік [11, с. 21] з 657 ЗВО в управлінні міністерств (відомств) перебувало 94 ЗВО або 14,3% (на початок 2018–2019 навчального року аналогічні дані не оприлюднені, однак загальна кількість ЗВО майже не змінилася й становила 652 установи – прим. Авт.). Найбільше ЗВО підпорядковано Міністерству охорони здоров'я України (35), Міністерству культури України (26), Міністерству аграрної політики та продовольства України (11) та Міністерству внутрішніх справ України (7 ЗВО).

Таким чином, з боку держави основними суб'єктами, що реалізують державну політику у сфері забезпечення якості вищої освіти, є МОН України, галузеві державні органи, до сфери управління яких належать ЗВО та НАЗЯВО. Останнє уповноважене акредитувати незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти та вести їх реєстр. Водночас через представництво в НАЗЯВО до реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти долучаються всеукраїнські об'єднання організацій роботодавців, здобувачі вищої освіти першого або другого рівня, ЗВО усіх форм власності, НАН України та національні галузеві академії наук. Такий склад суб'єктів, залучених до реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти, відповідає Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та враховує європейський досвід в частині запровадження системи державно-громадського управління з елементами децентралізації. Серед вищеназаних суб'єктів ключовою спеціалізованою інституцією є НАЗЯВО – державний колегіальний орган з основним джерелом фінансування діяльності, яким є Державний бюджет України. Оскільки НАЗЯВО запрацювало порівняно недавно (наразі маємо лише 100 днів роботи замість чотирьох (!) років), емпіричної бази ще недостатньо для ґрунтовних висновків. Однак, виходячи з норм чинного законодавства, можна висловити припущення, що НАЗЯВО бракуватиме інституційної незалежності від КМУ та МОН України.

Відкритим також лишається питання розуміння змісту державної політики

у сфері забезпечення якості вищої освіти як складника державної політики у сфері вищої освіти. Варто зазначити, що останнє поняття введено Законом України «Про вищу освіту» 2002 р., проте однойменний закон 2014 р., окрім цього поняття (ст. 3), також запровадив вживання поняття «державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти» в контексті визначення статусу НАЗЯВО (ст. 17). Щодо першого поняття в Законі України «Про вищу освіту» 2014 р. визначені система принципів та шляхів забезпечення. Суб'єкти, через діяльність яких забезпечується формування та реалізується державна політика у сфері вищої освіти, попередньо вже були нами систематизовані [12, с. 119–120]. Другому поняттю уваги в цьому Законі не приділено. Вважаємо, що державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти є визначальним складником державної політики у сфері вищої освіти, оскільки якість вищої освіти є її пріоритетом. Інші елементи державної політики – щодо фінансового забезпечення діяльності ЗВО, їх фінансової автономії, доступності вищої освіти, розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності ЗВО, формування системи дослідницьких університетів, працевлаштування випускників ЗВО тощо, безпосередньо залежать від якості вищої освіти.

Сьогодні відсутні нормативні дефініції понять «державна політика у сфері вищої освіти» та «державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти», як і немає визначення поняття «державна політика у сфері освіти», яке для перших є родовим. Зазвичай під державною політикою розуміють діяльність держави в особі уповноважених органів. Однак щодо сфери вищої освіти, беручи до уваги запровадження принципів державно-громадського управління та партнерства, стверджуватимемо, що у реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти беруть участь представники громадськості – здобувачі вищої освіти, організації роботодавців, а також ЗВО (наукові установи), враховуючи засади децентралізації. Порівнюючи їх суб'єктний склад, зазначимо, що до реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти залучене звужене коло суб'єктів, серед яких є спеціально утворені, що мають виключну компетенцію. За змістом державну політику у сфері забезпечення якості вищої освіти можна розглядати як цілеспрямовану діяльність уповноважених законодавством органів, організацій (установ) та інших суб'єктів з властивою їй сукупністю заходів, засобів та узгоджених дій.

Висновки

Проведене дослідження дозволило сформулювати наступні висновки: 1) державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти є визначальним складником державної політики у сфері вищої освіти; 2) державна політика у сфері забезпечення якості вищої освіти – це діяльність, що охоплює систему цілей, заходів, засобів та узгоджених дій КМУ, МОН України, міністерств (відомств), в управлінні яких перебувають ЗВО, НАЗЯВО, незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, організацій роботодавців та їх об'єднань, здобувачів вищої освіти, ЗВО (наукових установ), НАН України та національних галузевих академій наук й інших суб'єктів, визначених законодавством; 3) серед суб'єктів, що реалізують державну політику у сфері забезпечення якості вищої освіти, провідною є роль спеціально утворених інституцій з виключною компетенцією – НАЗЯВО, та незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. Дата оновлення: 12.01.2015. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 25.06.2019).
2. The Global Competitiveness Report 2018 / K. Schwab; World Economic Forum: Insight Report. 2018. 657 р. URL: http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/?doing_wp_cron=1562270843.24022293090820312_50000 (дата звернення: 25.06.2019).
3. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»): Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.1993 р. № 896. Дата оновлення: 29.05.1996. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896> (дата звернення: 25.06.2019).

gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF (дата звернення: 25.06.2019).

4. Про Національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. *Офіційний вісник України*. 2002. № 16. Ст. 860.

5. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. *Офіційний вісник України*. 2013. № 50. Ст. 1783.

6. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-ХІІ Дата оновлення: 28.09.2017 (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> (дата звернення: 25.06.2019).

7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 25.06.2019).

8. Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. Дата оновлення: 30.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 25.06.2019).

9. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 19.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 25.06.2019).

10. Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 р. № 2984-III. Дата оновлення: 06.09.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2984-14> (дата звернення: 25.06.2019) (втратив чинність).

11. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2016/17 навчального року : статистичний бюлетень / Державна служба статистики України ; відп. за вип. О.О. Кармазіна. Київ, 2017. 208 с. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 25.06.2019).

12. Уложенко В.М. Державна політика у галузі вищої освіти: правові засади формування в Україні. *Eurasian Academic Research Journal*. 2017. № 1 (07). С. 113–121.

Ukraine once again announced its intention to become a state with strong economy and advanced innovation. It is commonly known that in the modern world higher education is one of the main instruments of economic and social development of a society which aims to develop using innovative principles. Therefore the formation of the innovative national economy depends on the quality of education in the country, and in terms of producing innovations - on the quality of higher education. That is why the quality of higher education should be among the priorities of state policy. The issues of the formation of the legal basis for the implementation of state policy concerning quality assurance of higher education in Ukraine is still not well researched by scholars, but is actively discussed by representatives of higher education institutions, university students, employers, the Ministry of Education and Science of Ukraine, and the National Agency for Higher Education Quality Assurance. Therefore, it seems relevant to conduct an analysis of legal aspects of the implementation of state policy concerning quality assurance of domestic higher education. The article examines the formation of legal basis for the implementation of state policy concerning quality assurance of higher education in Ukraine during 1991–2019. It estimates the participation of the National Agency for Higher Education Quality Assurance, independent institutions dealing with the assessment and quality assurance of higher education, higher education institutions, research institutions, university students, and employers in implementing state policy concerning quality assurance in higher education. It emphasizes the special role of the National Agency for Higher Education Quality Assurance in the system of quality assurance in higher education and

in the management system in higher education. The conducted research substantiates the understanding of the concept of “the state policy concerning quality assurance in higher education” as the main component of the state policy concerning higher education, systematizes state agencies and other entities involved in its implementation, formulates conclusions and suggestions on the improvement of the applicable legislation.

Key words: higher education, higher education quality, quality of educational activity, Law of Ukraine “On Higher Education” 2014, state policy concerning higher education, state policy concerning quality assurance in higher education, National Agency for Higher Education Quality Assurance.